

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
21/4989

Vår referanse:
21/118665

Sted, Dato
Oslo, 07.12.2021

HØRINGSSVAR – ENDRINGER I STRAFFELOVEN OG SKADEERSTATNINGSLOVEN (SKJULT PERSONFORFØLGELSE MV)

Vi viser til Justis- beredskapsdepartementets (JD) høringsbrev av 13. september 2021 med forslag til endringer i straffeloven og skadeerstatningsloven. JD høringsfrist er satt til 13. desember 2021.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikt, Kripes, Økokrim og Politihøgskolen. Politidirektoratet har mottatt høringssvar fra politidistriktene Øst og Nordland, samt Kripes. Høringssvarene er vedlagt.

Kort om høringen

I høringsnotatet foreslås endringer i straffeloven som innebærer at skjult personforfølgelse («snikstalking») gjøres straffbart. Videre foreslås lovendringer som skal styrke det strafferettslige vernet mot krenkende fotografering og filming.

Forslagene kan oppsummeres slik:

- Det foreslås å endre straffeloven § 266 a (alvorlig personforfølgelse) slik at den rammer alminnelige overtredelser av forbudet mot personforfølgelse. Det skal i motsetning til i dag ikke være et vilkår for straff at det ligger innenfor tiltaltes forsett at fornærmede skal oppfatte krenkelsen, eller at fornærmede rent faktisk oppdager hendelsen. Også skjult personforfølgelse («snikstalking») vil derfor medføre straff etter bestemmelsen.
- Det foreslås et nytt straffebud som rammer kvalifiserte eller alvorlige tilfeller av personforfølgelse, se forslaget til ny § 266 b (grov personforfølgelse). Ved avgjørelsen av om personforfølgelsen er grov, skal det særlig legges vekt på atferdens samlede omfang og varighet, og om atferden er egnet til å fremkalle alvorlig frykt for liv, helse eller sikkerhet.
- Straffeloven § 266 om hensynsløs atferd foreslås endret slik at personforfølgelse ikke lenger omfattes av gjerningsbeskrivelsen i straffebudet. For øvrig gjøres det ingen endringer i bestemmelsen. Det innebærer at det fortsatt skal være et vilkår for straff at det ligger innenfor

Politidirektoratet

tiltaltes forsett at fornærmede oppfatter krenkelsen, og at fornærmede rent faktisk oppdager den krenkende handlingen, se HR-2019-563-A avsnitt 22.

- Det foreslås endringer i skadeserstatningsloven § 3-3 som skal sikre at fornærmede får rett til oppreisningserstatning ved personforfølgelse, på samme måte som i dag.
- Det foreslås et nytt straffebud rettet mot den som i hemmelighet uberettiget fotograferer eller filmer noen som oppholder seg innendørs i en bolig, på et toalett, i en garderobe eller på annet sammenlignbart sted, se forslaget til ny § 269 (hemmelig fotografering).

Politidirektoratets merknader

Politidirektoratet tiltrer de foreslåtte lovendringsforslag i straffeloven og skadeerstatningsloven. Som en alminnelig merknad viser direktoratet til uttalelse fra Øst politidistrikts om at kriminalisering av skjult personforfølgelse vil gi politiet en videre adgang til å iverksette hensiktsmessige tiltak i en tidligere fase. Det vises her til muligheten for bruk av tvangsmidler som blant annet illeggelse av besøksforbud, samt ulike forebyggende tiltak.

Politidirektoratet vil i det følgende påpeke enkelte særlige forhold. For øvrig viser direktoratet til høringsinnspillene fra politidistriktene Nordland og Øst, samt Kripos som Politidirektoratet kan slutte seg til.

Endring av straffelovens § 266 a

Politidirektoratet viser til merknaden fra Øst politidistrikt hvor det uttales at det fremstår som uklart om det er tilsiktet at tiltalekompetansen i denne type saker skal tilligge statsadvokaten og ikke påtalemyndigheten i politiet. Politidirektoratet vil tilrå at påtalekompetansen tillegges påtalemyndigheten i politiet hvilket vil være mest i tråd med den gjeldende praktisering og sikre en mer effektiv sakshåndtering. Videre vises til merknaden fra Kripos knyttet til den lovtekniske utformingen hvor det uttales at kan være en fordel om det kommer klarere fram at også uautorisert bruk av registre i overvåkingsøyemed etter omstendighetene bør kunne rammes av bestemmelsen.

Nytt straffebud straffeloven § 266 b

Politidirektoratet tiltrer forslaget om å skille ut de grove tilfellene av personforfølgelse i en ny bestemmelse, men anbefaler at det nærmere vurderes om saker som gjelder grov personforfølgelse bør utløse rett til bistandsadvokat i samsvar med merknaden fra Øst politidistrikt.

Forsettkravet i straffeloven § 266

Straffeloven § 266 om hensynsløs atferd foreslås endret slik at personforfølgelse ikke lenger omfattes av gjerningsbeskrivelsen i straffebudet. For øvrig gjøres det ingen endringer i bestemmelsen noe som innebærer at det fortsatt skal være et vilkår for straff at det ligger innenfor tiltaltes forsett at fornærmede oppfatter krenkelsen. Etter Politidirektoratets oppfatning kan det i tråd med hensynene bak forslaget til ny § 266a være et tilsvarende behov for strafferettslig vern mot hensynsløs adferd på annen måte enn personforfølgelse som skjer i det skulte, noe som særlig aktualiseres med samfunnets digitale og nettbaserte utvikling. Krenkende påstander mv. kan framsendes på sosiale medier eller på annen måte til kretsen rundt den man ønsker å ramme hvor dette søkes holdt utenfor den rammedes kunnskap.

Dette forholdet er ikke særlig omtalt i høringen og bør etter direktoratets oppfatning videre utredes.

Endringer i skadeerstatningsloven § 3-3 – rett til oppreisning

Politidirektoratet tiltrer forslaget om endringer i skadeserstatningsloven § 3-3 for å sikre at fornærmede får rett til oppreisningserstatning ved personforfølgelse.

Nytt straffebud straffeloven § 269

Politidirektoratet tiltrer forslaget om et nytt straffebud rettet mot den som i hemmelighet uberettiget fotograferer eller filmer noen som oppholder seg innendørs i en bolig mv. Direktoratet viser imidlertid til Kripas' høringsuttalelse knyttet til vilkåret "i hemmelighet". I tråd med Kripas' forslag anbefaler Politidirektoratet at man i stedet for ordet "i hemmelighet" vurderer å knytte straffbarheten opp mot manglende kunnskap/kjennskap og samtykke til fotograferingen/filmingen.

Politidirektoratet tiltrer forslaget om at bestemmelsen bør utformes på en slik måte at skjult fotografering i seg selv ikke er straffbart, dersom fotograferingen ikke har et rettsstridig formål.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Politidirektoratet vurderer at lovforslagene vil gi politiet en utvidet evne til å forebygge og iverksette denne type kriminalitet noe som generelt vil gi økt belastning på påtaleenhetene og etterforskningsenhetene, og spesielt de enhetene i politiet som arbeider med digitalt politiarbeid.

Med hilsen

Kristine Langkaas
seksjonssjef

Morten Rustad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

- Høringssvar fra Øst politidistrikt av 15. november 2021
- Høringssvar fra Nordland politidistrikt av 19. oktober 2021
- Høringssvar fra Kripas av 15. november 2021 med vedlegg

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Øst politidistrikt

Deres referanse:
21/79219-4

Vår referanse:
21/79219-16

Dato:
15. november 2021

Høring – endringer i straffeloven og skadeserstatningsloven (skjult personforfølgelse m.v.)

Det vises til Politidirektoratets brev av 01.10.2021 vedlagt høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet av 13.09.2021 om endringer i straffeloven og skadeserstatningsloven (skjult personforfølgelse m.v.). Det er bedt om innspill til forslagene om å kriminalisere skjult personforfølgelse og lovendringer som skal styrke det strafferettslige vernet mot krenkende fotografering og filming. Det er satt frist for innspill til 15.11.2021.

Øst politidistrikt er i det vesentlige enig i de forslag som fremkommer i høringsnotatet.

Politidirektoratet har særlig bedt om en tilbakemelding på om endringsforslagene anses som fyllestgjørende og om forslagene kan ha utilsiktede konsekvenser. Dette vil bli kommentert særskilt under hvert enkelt av avsnittene nedenfor. En vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser vil bli kommentert i eget avsnitt nedenfor.

Forslag til endring av straffeloven § 266 a

I høringsnotatets punkt 6.1 er behovet for lovendringer beskrevet. Øst politidistrikt slutter seg til at det er behov for å gi et strafferettslig vern mot personforfølgelse som skjer i det skjulte. Det kan ikke ses å være beskyttelsesverdige interesser som blir skadelidende ved å kriminalisere også den skjulte personforfølgelsen.

Konsekvensene for ofrene antas etter Øst politidistrikt sitt syn ikke å være mindre ved skjult enn ved åpen personforfølgelse. Det synes naturlig å sammenligne med uttalelser i forarbeider og rettspraksis om når et tyveri er å anses som grovt, hvor det skal særlig legges vekt på at gjerningspersonen har tatt seg inn i bolig (straffeloven § 322 bokstav b). Det vises blant annet til Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 282 første spalte, hvor det uttales følgende:

"Det er særlig boliginnbrudd, i permanente boliger, som normalt bør anses som grove. I tillegg til selve vinningslovbruddet innebærer slike tyverier en krenkelse av privatlivets fred, som bidrar til å skape utrygghet både hos dem som utsettes for tyveriene, og andre som hører om dem.... Eksempelvis bør et tyveri begått etter at gjerningspersonen har tatt seg inn gjennom et åpent soveromsvindu eller en åpen verandadør mens beboerne sov, normalt anses

Øst politidistrikt

som grovt." (understreket her). I de særlige motivene til § 322 uttales det videre i proposisjonen side 451 første spalte: «... Det er ikke avgjørende om det faktisk oppholdt seg personer i boligen eller fritidshuset da tyveriet ble begått, men dette kan likevel være et moment.... Ordlyden på dette punkt er ment å favne tyverier som representerer en integritetskrenkelse...»

Dette er også relevant ved straffeutmålingen, se blant annet Rt-2011-1210 avsnitt 10, hvor det heter at ved siden av rettskrenkelsen ved selve innbruddstyveriet, utgjør slik kriminalitet en inntrengning i den private sfære som er egnet til å skape utrygghet i hjemmene. Om de fornærmede har oppdaget tyveriet mens det pågikk eller i ettertid, har etter det Øst politidistrikt kan se ikke vært avgjørende for bedømmelsen. Det vil være like integritetskrenkende for de fornærmede. Som det påpekes i høringsnotatet på side 21 kan det ikke utelukkes at langvarig skjult overvåking etter forholdene vil kunne utgjøre en større belastning for offeret enn der personforfølgelsen skjer mer åpenlyst. Det antas at det er mangel på kontroll over situasjonen som kan forsterke belastningen. Til sammenligning vises til den siterte uttalelsen i Rt-1984-1197 om at det er lettere å beskytte seg mot trusler som fremsettes direkte enn trusler via andre.

Den forebyggende effekten ved en slik kriminalisering bør tillegges stor vekt ved vurderingen. Det vises her til beskrivelsen av risikoen for andre krenkelser overfor fornærmede både av mindre og mer alvorlig art, særlig om "rovstalking" inntatt i høringsnotatets side 22. Ved kriminalisering av også skjult personforfølgelse, vil det kunne være større muligheter for å avdekke slik aktivitet, og muliggjøre ulike tiltak fra politiets side på et tidligere tidspunkt. Det vises til muligheten for bruk av tvangsmidler, illeggelse av besøksforbud og andre forebyggende tiltak fra politiets side.

Det er i høringsnotatet (side 27) bedt om kommentarer til om det er behov for en presiserende tilføyelse om at fornærmede ikke oppfattet forfølgelsen på handlingstidspunktet, slik som det fremkommer i lovforslagets § 266 a annet punktum. Øst politidistrikt er i tvil om en slik presisering er nødvendig. Bestemmelsen fremstår som tilstrekkelig klar uten denne tilføyselsen. Ordlyden *egnet til å fremkalle* i grunndeliktet avgrenser ikke til kun å gjelde forfølgelse som skjer åpent. Både henvisningen til hvordan det finske straffebudet forstås og ikke minst praksis til trusselbestemmelsen (§ 263) taler for at det ikke bør være nødvendig.

Alternativer for å få klart frem at bestemmelsen også omfatter skjult personforfølgelse vil kunne være å presisere dette i betegnelsen av straffebudet slik: "*§ 266 a Åpen eller skjult personforfølgelse*". En annen måte for å sikre dette kan være at lovteksten formuleres slik: "Den som gjentatte ganger, truer følger etter, iakttar, kontakter eller gjennom andre sammenlignbare handlinger *åpent eller skjult* forfølger en annen på en måte som er egnet til å fremkalle engstelse, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år".

Øst politidistrikt kan ikke se at det i høringsnotatet fremkommer noen uttalelser knyttet til kompetansen til å avgjøre spørsmålet om tiltale dersom forslaget til ny § 266 a vedtas. I dag er straffeloven § 266 regnet opp i straffeprosessloven § 67, 2. ledd b) om de sakene som tilligger påtalemyndigheten i politiet. I dag avgjøres spørsmålet om personforfølgelse av påtalemyndigheten i politiet. Om flyttingen av påtalekompetansen tilbake til politiet og økonomiske og administrative konsekvensene av dette, vises til Prop. 42 L (2015-2016) avsnitt 3.7.2. og kap. 7. Dersom lovforslaget vedtas vil kompetansen til å avgjøre saker om alminnelig personforfølgelse tilligge statsadvokaten og ikke påtalemyndigheten i politiet etter

straffeprosessloven § 66, jf. § 67, 2. ledd a). Dette antas å være en konsekvens som ikke har vært tilsiktet, særlig sett i lys av de nevnte forarbeider.

Forslag om nytt straffebud i straffeloven om grov personforfølgelse - ny § 266 b

Den lovtekniske løsningen med å skille ut de alvorlige tilfellene i en ny bestemmelse, § 266 b, og utforming som andre grove lovovertridelser i straffeloven støttes. Dette er i tråd med mønsteret i loven ellers og bør følges.

At alvorlig personforfølgelse er foreslått flyttet til ny § 266 b om grov personforfølgning, har ingen betydning når det gjelder kompetansen til å avgjøre tiltale spørsmålet, jfr. straffeprosessloven § 66, jf. 67, 2. ledd a).

Forslag til endringer i skadeserstatningsloven § 3-3

Det er foreslått at straffeloven § 266 a slik denne lyder i endringsforslaget tas med i oppregningen i skadeserstatningsloven § 3-3 om oppreisningserstatning. Øst politidistrikt tiltrer departementets forslag og er enig i begrunnelsen. Vi er videre enig i at det ikke er nødvendig å ta inn ny § 266 b i oppregningen.

Saker etter gjeldende straffelov §§ 266 og 266 a gir i utgangspunktet ikke rett til bistandsadvokat, jf. straffeprosessloven § 107 a. Øst politidistrikt finner grunn til å peke på om det i forbindelse med lovarbeidet burde ha vært nærmere utredet om ikke saker om grov personforfølgelse bør gi rett til å få bistandsadvokat oppnevnt for seg. Det vises særlig til de alvorlig følger for fornærmede ved skjult kikkning og overvåking beskrevet i høringsnotatets punkt 6.1.

Lovforslaget til ny § 269 er ikke foreslått tatt med i oppregningen i skadeserstatningsloven § 3-3. Departementet er i tvil om dette, jf. punkt 7.6. Øst politidistrikt kan ikke se at det er argumenter utover de som er nevnt i høringsnotat og som tilsier en annen konklusjon. Sammenhengen mellom de straffebud som er nevnt tilsier at ny § 269 ikke gir grunnlag for slik erstatning.

Forslag til nytt straffebud i straffeloven om hemmelig fotografering - ny § 269

Øst politidistrikt tiltrer departementets vurdering av behov for et styrket strafferettslig vern mot krenkende fotografering og de argumenter som fremkommer av høringsnotatets punkt 7.1. Heller ikke slik fotografering synes å ha noen beskyttelsesverdig interesse. Det er etter vårt syn ikke behov for å kriminalisere enkeltstående skjult "kikkning" uten at det samtidig filmes eller fotograferes. Straffeloven § 298 bokstav b knyttet til seksuelt krenkende handling overfor fornærmede antas å gi tilstrekkelig vern.

Departementet har i høringsbrevet på side 37 bedt om særskilt uttalelse om hvorvidt lovforslaget bør omfatte hemmelige opptak av videosamtaler som man selv er med i. Øst politidistrikt tiltrer departementets vurdering av at dette er et annet fenomen og reiser andre typer spørsmål enn snikfilming for øvrig. Det er i høringsnotatet vist til at straffebestemmelsen i straffeloven § 205 bokstav a ikke rammer bruk av teknisk hemmelig avlytting eller hemmelig opptak av telefonsamtaler eller annen kommunikasjon som man selv deltar i og

henviser til lovarbeidene til nevnte bestemmelse. Det er videre vist til at opptak av videosamtaler normalt er et klanderverdig tillitsbrudd overfor samtalepartneren slik som ved lydopptak, men at dette som regel er mer inngripende. Det er vist til at konsekvensene vil være mer alvorlige dersom opptak kommer på avveie.

Det skal her tillegges at straffeprosessloven § 216 I omtaler politiets adgang til å avlytte eller gjøre opptak av "telefonsamtale eller annen samtale". Hverken den nevnte straffebestemmelsen eller straffeprosessloven § 216 I bestemmelser omfatter altså opptak av videosamtaler man selv er i. Dette taler mot å gjøre unntak for dette også i den nye straffebestemmelsen. I tillegg skal bemerkes at lovforslaget bygger på tilsvarende straffebestemmelse i Sverige, se avsnitt 7.3. Som det fremgår har Högsta domstol lagt til grunn at videoopptak man selv er med i ikke skal fritas for straff (høringsnotatets punkt 5.1.2). Domstolen uttaler at det avgjørende er om videoopptaket skjer i hemmelighet for den fotograferte. At den øverste domstol i Sverige har lagt til grunn slik tolkning, bør derfor også tillegges vekt ved innføring av tilsvarende bestemmelse i Norge. Øst politidistrikt har derfor kommet til at også hemmelige opptak av videosamtaler som man selv er med bør omfattes av det nye straffebudet.

Videre er Øst politidistrikt av den oppfatningen at loverforslaget § 269 bør være begrenset til å verne levende personer. Straffeloven § 267 a kan ramme deling av bilde som viser døde personer, noe om bør være tilstrekkelig for å verne avdødes ettermæle og de etterlattes behov for beskyttelse.

Det er bedt om høringsinstansens syn på det foreslåtte unntaket om forsvarlig fotografering og som etter lovforslagets § 266 annet ledd vurderes ut fra formålet og forholdene ellers. Øst politidistrikt har ikke noen kommentarer til dette utover å påpeke at bestemmelsen er utpreget skjønnsmessig og vil få sin avklaringer gjennom rettspraksis.

Det vil være påtalemyndigheten i politiet som tar stilling til spørsmålet om tiltale grunnet det foreslåtte strafferammen, jf. straffeprosessloven § 67, 2. ledd a).

Vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser

Saker om straffbar personforfølgelse er ikke egen statistikkgruppe i Strasad, men faller inn under statistikkgruppen 1698 Vern om den personlige frihet (strl. kap 24). Fra 1.1.2020 og fram til 27.10.2021 er det registret 18 saker i Øst politidistrikt. Omfanget av registret antall saker med personforfølgelse etter straffeloven § 266 og alvorlig personforfølgelse etter § 266 a er således ukjent.

De foreslåtte endringene vil føre til en økning i antall saker som anmeldes og undergis etterforskning, og hvor det skal tas treffes en påtaleavgjørelse i. Det vil således bety noe merarbeid for politiet med mottak av anmeldelser og under etterforskningen av sakene. Etterforskningen vil i først rekke omfatte bruk tradisjonelle etterforskningsmetoder, da strafferammene vil gi få muligheter til bruk av skjulte tvangsmidler.

Det tilligger statsadvokaten å ta stilling til spørsmålet om tiltalte etter de nye foreslåtte bestemmelsene §§ 266 a og 266 b. Som påpekt ovenfor antas at det vil det være hensiktsmessig at påtalemyndigheten i politiet gi myndighet til også å avgjøre spørsmålet om tiltale etter ny § 266 a, slik som etter gjeldende § 266. I praksis antas det at det vil bli overlatt til påtalejuristen å iverksette også saker etter ny § 266 b ved oppnevning i den enkelte sak, jf.

påtaleinstruksen § 24-1. Det vil således være et merarbeid for påtalejuristene under etterforskningen, ved påtaleavgjørelse og iretteføringen ved å kriminalisere også skjult personforfølgelse. Det er også noe merarbeid ved at skjult personforfølgelse vil gi grunnlag for oppreisning. Saker om personforfølgelse etter dagens regler gir som hovedregel ikke rett til offentlig oppnevnt bistandsadvokat, jf. straffeprosessloven § 107 a. Påtaleansvarlig vil da ha et særskilt ansvar for å fremme eventuelle krav på vegne av fornærmede etter straffeprosessloven § 427 først ledd.

Videre vil det bety merarbeid for påtalejuristene ved vedtakelse av ny straffebestemmelse om hemmelig fotografering og filming (§ 269) da tiltale spørsmålet hører under påtalemyndigheten i politiet.

Hvor omfattende merarbeidet vil være er vanskelig å anslå, men det synes ikke å være grunn til å tro at dette vil bli betydelig.

Med hilsen

Vibeke Schøyen
Påtaleleder

Saksbehandler:
Politiadvokat 2 Nina Marthinsen

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Nordland politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
21/118665 - 19

Dato:
19.10.2021

Høring - endringer i straffeloven og skadeerstatningsloven - svar fra Nordland politidistrikt

Det vises til høringsbrev av 1. oktober 2021.

Nordland politidistrikt stiller seg positiv til de endringer som foreslått. Etter vår mening vil disse bidra til klargjøring av et rettsområde hvor utvikling av adferd og tekniske muligheter ikke er godt nok klargjort dagens lovverk. Det er tale om adferd og handlinger som i mange tilfelle er svært krenkende, og særlig snikfotografering, vil kunne medføre at intime bilder/video havner på internett for evig tid. Det har i praksis vært utfordrende å forfølge slik adferd innenfor dagens straffelov, og da særlig innen straffeloven §266.

En ser ikke at lovendringen vil medføre de større administrative konsekvenser, snarere tvert imot når det gjelder tradisjonell etterforskning og påtalemessig behandling på grunn av klargjøringen som er foreslått. Dog vil dette sette digitalt politiarbeid under press, ettersom det antakelig vil medføre ytterligere ressursbehov knyttet til denne delen av politiets etterforskningsressurser. Selv relativt enkle saker hvor det beslaglegges en enkelt smarttelefon medfører mye jobb med sikring og gjennomgang på grunn av lagringskapasitet på disse. Får man en ikke ubetydelig økning av slike saker vil det i alle fall for Nordland politidistrikt utfordre en kapasitet som i dag er presset.

Med hilsen

Stig Morten Løkkebakken
Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Nordland politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Kripos

Deres referanse:
21/118665

Vår referanse:
21/118665 - 21

Dato:
15.11.2021

Høring - endringer i straffeloven og skadeerstatningsloven (skjult personforfølgelse mv.)

Vi viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 13. september 2021 samt Politidirektoratets oversendelser av 1. oktober s.å., hvoretter frist for innspill er satt til 15. november.

Høringsnotatet inneholder en redegjørelse for gjeldende rett på området samt forslag til nye straffebud som regulerer gjentatt skjult personforfølgelse og hemmelig fotografering og filming på privatsted. Kripos synes det er positivt at det nå tas skritt for å få på plass lovbestemmelser som kan fylle det lovtomme rom som ble avdekket av Høyesterett, ref. HR 2019-563 A.

I forbindelse med høringsarbeid i 2018, som gjaldt straffebud ved befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred, ble det fra Kripos' side¹ foreslått et nytt straffebud i seksuallovbruddkapittelet som skulle gi personer over 18 år et strafferettslig vern mot produksjon av seksualiserte bilder uten samtykke. Slik Kripos nå vurderer det, vil behovet for et eget straffebud i seksuallovbruddkapittelet være mindre dersom forslaget om straffebud tilknyttet hemmelig fotografering blir vedtatt.

Kripos tiltrer i all hovedsak departementets forslag, men som det fremkommer under har vi noen kommentarer knyttet til anvendelsesområdet til § 266a samt den lovtekniske utformingen av både § 266a og § 269.

Våre videre merknader tar utgangspunkt i høringsnotatets punkt 6 (skjult personforfølgelse) og punkt 7 (hemmelig fotografering og filming på privatsted) og den kronologi som der er valgt. Vi kommenterer kun enkelte punkter i høringsnotatet.

Punkt 6 – skjult personforfølgelse

Ad 6.1 - behovet for lovendring

Kripos ser behovet for en straffebestemmelse som beskytter mot slike krenkelser. Den rettsstilstand som Høyesterett har avklart gjennom sin avgjørelse bør etter vår vurdering

¹ Høringssvar fra Kripos av 18.09.2018 (vedlagt)

Kripos

endres slik at også denne type adferd, egnet til å skape frykt og/eller engstelse, kan sanksjoneres strafferettslig.

Ad 6.2 og 6.3 - lovteknisk utforming

Kripos støtter i utgangspunktet departementets forslag til utforming av bestemmelsen, men vil knytte noen bemerkninger til gjerningsbeskrivelsen.

Formuleringen "truer, følger etter, iakttar, kontakter eller gjennom andre sammenlignbare handlinger" synes etter sin ordlyd å dekke aktuelle situasjoner. Samtidig synes de eksemplene det er vist til i høringsnotatet primært å handle om det man tradisjonelt anser som "stalking"/forfølgelse.

Kripos har erfart at enkelte gjerningspersoner benytter tilgang vedkommende har gjennom sitt arbeid til offentlige og private registre til å skaffe seg informasjon om den fornærmede. Det kan for eksempel dreie seg om tilgang til helseopplysninger eller registre hos NAV, skatteetaten eller finansnæringen. Denne typen misbruk av registre kan fremkalle frykt og/eller en følelse av å være overvåket/forfulgt. Informasjon kan også benyttes til å omgå de beskyttelsestiltak politiet har iverksatt for å beskytte en fornærmet, for eksempel ved tiltaket sperret adresse STRENGT FORTROLIG (kode 6).

Slik bruk av registre vil kunne rammes av straffeloven §§ 171 eller 172. For flere offentlige registre er slik uautorisert bruk av registrene straffbart i seg selv, for eksempel pasientjournalloven § 30 a jf. § 16. I tilfeller hvor en gjerningsperson gjentatte ganger foretar uautoriserte oppslag i et register han eller hun har tilgang til med det formål å overvåke/forfølge en fornærmet kan det stilles spørsmål ved om en slik oppførsel kan rammes av forslaget til ny § 266a. Etter Kripos' syn vil en adgang til å reise tiltale være nyttig i de mer alvorlige tilfellene. Vi vurderer det slik at departementets forslag til bestemmelse ikke utelukker at denne type adferd kan rammes. Samtidig er det vår vurdering at dette med fordel kan komme klarere til uttrykk.

Punkt 7 – hemmelig fotografering og filming på privat sted

Ad 7.1 - behovet for lovendring

Kripos deler departementets syn om behov for et styrket strafferettslig vern mot skjult fotografering og filming. Som nevnt over har Kripos i tidligere høringsprosess fremmet forslag om en straffebestemmelse som var ment å ramme produksjon av fremstillinger som seksualiserer personer over 18 år. Departementets forslag til ny straffelov § 269 vil kunne fylle dette tomrommet. En slik bestemmelse kan også være nyttig i forhold til å begrense spredning av integritetskrenkende bilder.

Ad 7.2 - bør også skjult "kikking" være straffbart

Kripos er enig med departementet i at enkeltstående tilfeller av skjult "kikking" ikke bør straffes og tilrer den begrunnelse som er gitt. Som eksempel kan nevnes utleier som ved et enkeltstående tilfelle observerer sin leieboer gjennom vinduet mens leieboeren dusjer. Det kan selvsagt være slik at utleieren oppsøker aktuell situasjon bevisst for å se nettopp dette, men det kan være vanskelig å bevise at vedkommende hadde slike intensjoner dersom det er et enkeltstående tilfelle. Straffverdigheten er en helt annen dersom utleier, selv om det skulle være tilfeldig at han kommer forbi vinduet, tar frem sin mobil og filmer eller fotograferer leieboeren i dusjen. Forholdet får da en annen karakter. Vedkommende tilegner seg i tillegg et

produkt som han kan benytte videre til for eksempel egen tilfredsstillelse eller deling. Slik Kripos vurderer det er dette mer straffverdig og krenkelsen mer graverende.

Kripos deler også departementets syn om at det er mindre straffverdig om det "kikkes" ved bruk av eksempelvis kikkert enn dersom det filmes/fotograferes. Slik adferd må likevel sies å være mer alvorlig enn et enkeltstående tilfelle hvor det "kikkes" med det blotte øye. Kripos er likevel enig med departementet i at denne type adferd ikke bør omfattes av straffebestemmelsen.

Ad 7.4.2 - de sentrale straffbarhetsvilkårene

Når det gjelder de sentrale straffbarhetsvilkårene er Kripos usikker på hvorvidt vilkåret "i hemmelighet" er klart nok. Den teknologiske utviklingen har medført at utstyr som kan benyttes til fotografering og filming i dag er så lite at det kan argumenteres for at det som i utgangspunktet er åpen/utislt fotografering i realiteten innebærer at fotograferingen skjer i hemmelighet fordi utstyret er vanskelig å oppdage for den som filmes/fotograferes. Dette selv om den som filmer/fotograferer egentlig ikke opplever at det skjer på en skjult måte. Hvor går da egentlig skillet mellom "åpen fotografering" og "i hemmelighet"? Hvilke kriterier er avgjørende i forhold til vilkåret om at de skal skje "i hemmelighet". Kameraets beskaffenhet/utforming? Fornærmedes mulighet til å oppdage fotograferingen? Hva hvis fornærmede av ulike årsaker har nedsatt mulighet til å oppdage fotograferingen (psykiske eller fysiske årsaker) - vil dette påvirke i hvilken grad fotograferingen kan sies å ha foregått "i hemmelighet"?

Forslag til ny § 269 er utformet etter mal fra svenske bestemmelse der også "i hemmelighet" er benyttet som et av de sentrale vilkårene. Det fremkommer av høringsnotatet (høringsnotatet punkt 5.1.2) at med "i hemmelighet" menes etter svensk lovgivning:

"...situasjoner hvor den avbildede personen ikke kjenner til fotograferingen. Dette må være omfattet av gjerningspersonens forsett. Dersom gjerningspersonen regner med at den andre oppfatter det som skjer, mangler det nødvendige forsettet."

Det er nyttig at det er gitt en nærmere beskrivelse av hva som menes med "i hemmelighet", men etter vår oppfatning innebærer ikke det siterte en oppklaring av de problemstillingene vi reiser over. For det tilfelle at gjerningspersonen selv oppfatter at filmingen skjer åpent vil det ikke være straffbart selv om det ikke oppdages av den som filmes. Kripos er etter dette usikker på hvorvidt "i hemmelighet" er et egnet vilkår. Vi reiser spørsmålet om man istedenfor bør vurdere å knytte straffbarheten opp mot manglende samtykke.

Når det gjelder den nærmere avgrensningen av hvilke bestemte steder som tilhører den privatsfære bestemmelsen er ment å beskytte, mener Kripos departementets forslag fremstår som fornuftig.

Departementet har bedt høringsinstansene uttale seg særskilt til spørsmålet om hvorvidt hemmelige opptak av videosamtaler man selv deltar i bør omfattes av lovforslaget. Denne type hemmelig opptak kan være integritetskrenkende på samme måte som hemmelig filming ellers. Der gjerningspersonen lagrer opptaket vil han på samme måte som ved annen fotografering bli sittende med et produkt som kan representere en fortsatt krenkelse og en spredningsfare. På den annen side skiller disse videosamtale-tilfellene seg vesentlig fra situasjoner hvor det filmes i hemmelighet. Deltagerne vil være klar over videosituasjonen, og vil selv uten særlig grad av tekniske kunnskap være klar over muligheten for at det gjøres opptak. Kripos vurderer

derfor inngrepet som langt mer graverende der filmingen skjer skjult. Vi mener man også må se hen til at videosamtaler i stadig større grad synes å ta over for de mer tradisjonelle lydsamtalene. Som kjent er det etter straffeloven § 205 bokstav a ikke straffbart å ta opp lydsamtaler man selv deltar i. Det vil da antakelig kunne oppfattes som en lite hensiktsmessig løsning om dette skulle stille seg annerledes i videosamtale-tilfellene. I forbindelse med lovarbeidet knyttet til § 205 bokstav a ble det fra lovgiver fremholdt at et forbud mot hemmelig opptak av samtaler man selv deltar i ville være vanskelig å håndheve. Dette argumentet gjør seg også gjeldende i forbindelse med opptak av videosamtaler. Kripos mener følgelig at denne type opptak ikke bør omfattes av lovforslaget.

Ad 7.4.3 unntak for forsvarlig fotografering?

Kripos er enig med departementet i at bestemmelsen bør utformes på en slik måte at skjult fotografering i seg selv ikke er straffbart, dersom fotograferingen har et legitimt formål.

Med hilsen

Ketil Haukaas
assisterende sjef

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:
VEDLEGG - høringsvar 180918

Saksbehandler:
Lene Hammersland
politiadvokat

Kopi:
Det nasjonale statsadvokatembetet

Vedlegg:
Høringsvar fra Kripos av 18.09.2018

POLITIET
KRIPOS

Politidirektoratet

politidirektoratet@politiet.no

NCIS Norway

Deres referanse:
E-post av 02.08.2018

Vår referanse:
201801913

Sted, dato
Oslo, 18.09.2018

**HØRING – NYTT STRAFFEBUD OM BEFATNING MED BILDER SOM ER
SÆRLIG EGNET TIL Å KRENKE PRIVATLIVETS FRED – HØRINGSSVAR FRA
KRIPOS**

Vi viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 26. juni 2018 samt Politidirektoratets oversendelse per e-post av 2. august s.å., hvorefter frist for innspill er satt til 17. september s.å.

Høringsnotatet inneholder en redegjørelse over gjeldende rett på området samt forslag til nytt straffebud om befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred. I all hovedsak tiltrer Kripas departementets forslag, men med den begrensning at handlingsalternativene i forslaget til straffeloven § 268a begrenses noe. Samtidig foreslår vi at det lages et nytt straffebud i sedelighetskapitlet som skal gi personer over 18 år et strafferettslig vern mot at noen fremstiller seksualiserte bilder av dem.

Kripas egne etterforskninger viser en stadig økende fremvekst / trend av ulovlig bildedeling /-spredning på internett. Vi drifter dessuten en egen "nettpatrulje" på Facebook som med jevne mellomrom opplever mye fokus på denne type kriminalitet og hvor vi også mottar konkret informasjon om slike straffbare handlinger. Vårt inntrykk er at det praktiseres ulike terskler for hva personer foretar og / eller uttaler på internett og hva de gjør i den virkelige verden. Vi opplever således at det eksisterer en holdning i befolkningen om at internett er å anse som et slags "lovtomt rom".

Det er imidlertid et spørsmål om lovendring er rette medisin for å møte denne utfordringen. På generelt grunnlag mener Kripas at strategien bør være å anvende gjeldende lovverk på nye områder heller enn å legge opp til en lovgivningsteknikk der nye trender eller modus møtes med ny lovgivning. Kripas har blant annet vist dette

Kripas/

Post: Pb. 2094 Vika, 0125 Oslo
Besøk: Brynsalléen 6, 0667 Oslo
www.politi.no/kripas

Telefon: (+47) 23 20 80 00
Telefaks: (+47) 23 20 88 80
E-post: kripas@politiet.no

Org. nr: 974 760 827

gjennom etterforskning og iretteføring av de såkalte Snapchat-sakene. Vi vil også understreke at denne typen kriminalitet fortrinnsvis bør bekjempes gjennom forebygging, og viser i denne forbindelse til Kripos' etablering av "nettpatruljen" på Facebook, samt prosjektet "aktiv patruljering" på Internett. Ved bruk av disse kanalene søker vi å arbeide forebyggende, og aktivt motvirke inntrykket av internett som lovtomt rom.

Samtidig tiltres departementets betraktninger rundt lovverkets fragmentariske karakter. Dette er et vektig argument for et nytt straffebud om befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred. Kripos er dessuten enig i at det er flere vilkår i de aktuelle bestemmelsene i gjeldende lovverk som vanskeliggjør straffeforfølgning, og vi imøteser et straffebud som formentlig også vil ha den generelle effekt at det aktualiserer internett som åsted for en straffbar handling.

Etter en totalvurdering tiltres derfor departementets forslag til ny straffebestemmelse, med unntak av handlingsalternativet "fremstiller" som vi mener bør fjernes. Samtidig foreslår vi at det nedfelles en egen bestemmelse i straffelovens kapittel 26 som kriminaliserer å produsere / fremstille seksualiserte fremstillinger av voksne, se nærmere under pkt. 4.7 nedenfor.

Våre videre merknader tar utgangspunkt i høringsnotatets punkt 4 og den kronologi som der er valgt. Merk at vi bare kommenterer enkelte punkter i høringsnotatet.

Ad punkt 4.1 Er det behov for en lovendring?

Kripos er enig i departementets vurdering at det ved formidling av slikt materiale ikke bør være avgjørende for straffansvaret verken om fornærmede oppfatter den enkelte krenkelsen, eller om gjerningspersonens forsett omfatter dette. Vi er videre enig i at det heller ikke bør være et vilkår at slik spredning må foregå på en måte som oppfyller offentlighetsbegrepet i straffeloven § 10.

Ad punkt 4.2 Nytt straffebud eller endringer i eksisterende bestemmelser?

Det vises til våre innledende betraktninger. I lys av at Stortinget har bedt om et lovforslag som "tydeliggjør" straffbarheten av slik bildedeling, tiltres Kripos departementets vurdering om opprettelse av et nytt og spesialisert straffebud.

Ad punkt 4.4 Hva slags materiale og hvilke krenkelser bør ha et særskilt vern?

Det er utfordrende å gi en tilstrekkelig vid men samtidig konkret og forutsigbar angivelse av hvilke nærmere krenkelser som bør omfattes av et forsterket vern. Kripos mener at departementet treffer godt med formuleringen "særlig egnet til å krenke noens privatliv" når denne sammenholdes med rettsstridsreservasjonen "uberettiget" (se pkt. 4.5).

Vi stiller oss imidlertid noe spørrende til at departementet i siste avsnitt under pkt. 5.2 i høringsnotatet tilsynelatende avgrenser bestemmelsens virkeområde til i alminnelighet ikke å omfatte spredning av bilder tatt i det offentlige rom (vedrørende fremstilling av slike bilder vises det til våre kommentarer under punkt 4.7). Særlig i lys av lovforslagets ordlyd sammenholdt med at departementet under samme punkt i høringsnotatet fremhever at bestemmelsen også skal ramme bilder av nedverdiggende eller krenkende karakter, eksemplifisert gjennom "(...) bilder av noen som er skadet, syk, sterkt beruset eller i psykisk ubalanse", bør også spredning av bilder tatt i det offentlige rom omfattes. Etter vår mening vil spredning av bilder av personer i slike sammenhenger kunne være like belastende uavhengig av om de avbildede befant seg på eller utenfor offentlig sted da bildene ble tatt. Den konkrete avgrensningen mellom privat og offentlig sted kan dessuten generere vanskelige bevisstema og mindre forutberegnelighet for borgerne. Kripos mener derfor at bestemmelsen bør ramme spredning og anskaffelse av aktuelt lyd- og bildemateriale uavhengig av om disse er opptatt på eller utenfor offentlig sted.

Ad punkt 4.5 Betydningen av samtykke og av om handlingen er "uberettiget"

Vi er enig i at straffansvaret bør begrenses av at videreformidlingen må være "uberettiget" og at det derfor er riktig å innta denne rettstridsreservasjonen som et vilkår i bestemmelsen. Samtidig vil vi påpeke at "uberettiget" fremstår som et utpreget juridisk uttrykk, og at det kan være utfordrende for publikum å forstå.

Kripos' erfaring i forbindelse med etterforskning og iretteføring av Snapchat-sakene viser at hovedproblemstillingen i denne type saker vil kunne være om de avbildede har samtykket eller ikke til delingen / spredningen. Innenfor visse billededelingsmiljø opplever vi en utbredt holdning at de avbildede tillegges å ha avgitt en form for implisitt samtykke til videre deling. Dette fordi bildene opprinnelig har blitt delt frivillig med venner, kjærester eller lignende. Slike erfaringer underbygger at det vil kunne gi en preventiv effekt å innta i bestemmelsens ordlyd at et manglende "samtykke" vil kunne innebære at handlingen blir å anse som uberettiget.

Ad punkt 4.6 Hvilke former for deling bør være straffbar?

Vi støtter departementet i at denne bestemmelsen ikke bør avgrenses etter hvilken teknologi som evt. er benyttet ved delingen, og anser at rettstridsreservasjonen vil fungere som en sikkerhetsventil der den aktuelle handlingen foregår på en måte som faller utenfor de tilfeller som bestemmelsen er ment å rette seg mot. Viktigheten av en teknologinøytral bestemmelse underbygges dessuten av den teknologiske utviklingen samt en stadig endring i modus for hvordan denne type kriminalitet begås.

Ad punkt 4.7 Bør andre handlinger enn deling rammes?

Kripos er enig i at å gjøre privatlivskrenkende bilder "tilgjengelig for en annen" bør være kjernen i gjerningsbeskrivelsen, og vi foreslår at dette bør være den første alternative handlemåte i ordlyden.

Videre så mener vi at "anskaffe" også bør være et handlingsalternativ, og at rekkevidden av dette alternativet bør begrenses på samme måte som i forarbeidene til straffeloven §§ 201 og 311.

Vi er derimot skeptiske til at bestemmelsen også skal ramme fremstilling av slikt materiale. Forslaget er utformet slik at det vil omfatte situasjoner som vi mener ikke bør rammes av bestemmelsen. Til tross for rettstridsreservasjonen tror vi at et slikt straffebud kunne skape usikkerhet om adgangen til å oppta bilder og video som det er gode grunner til å ta. Det gjelder for eksempel bilder og videoer av potensielle straffbare handlinger og / eller andre situasjoner der personer oppfører seg slik at de ikke kan ha noen beskyttelsesverdig interesse i at de ikke skal tas bilde av. Vi må ikke komme i en situasjon hvor borgerne lar være å dokumentere – og derved bidra til oppklaring – av straffbare handlinger i det offentlige rom fordi frykter at de selv gjør noe straffbart. Det kan bli en pedagogisk utfordring å forklare publikum bestemmelsens rekkevidde, samtidig som det kan stilles spørsmål ved om den inngir tilstrekkelig forutberegnelighet.

Kripos mener derfor at den foreslåtte bestemmelsen kun bør ramme selve bildedelingen (inkludert tilfeller der personer aktivt "anskaffer" slikt materiale), og at produksjon / fremstilling av denne type materiale i stedet bør reguleres av andre straffebud.

Vi er samtidig enig med departementet i at også voksne kan ha behov for et strafferettslig vern mot at noen fremstiller seksualiserte bilder av dem. For eksempel har Kripos' nettpatrulje på Facebook fått henvendelser fra personer som uten å ha gitt samtykke har opplevd å ha blitt tatt bilde / video av i forbindelse med frivillig seksuell aktivitet. Selv uten indikasjoner på spredning så forklarer disse personene at det oppleves som belastende å vite at bildene / videoene overhodet eksisterer. Kripos har blitt forespurt av personer som har opplevd dette om det finnes straffebestemmelser som rammer slike handlinger når fornærmede er over 18 år.

Et slikt straffebud mener vi naturlig hører hjemme i straffelovens kapittel 26 (seksuallovbrudd). Kripos mener videre at bestemmelsen bør inneholde vilkår som ikke gjenfinnes i straffeloven § 311. For det første innehar voksne en samtykkekompetanse. I lys av den selvbestemmelsesrett som inntreder ved fylte 18 år, jf. barnelova § 33, mener vi at det bør være et kumulativt vilkår at det ikke foreligger samtykke fra den avbildede. For det andre anser vi at det også bør være et vilkår at fremstillingen foregår utenfor offentlig sted. Voksne personer som befinner seg på offentlige steder kan ikke ha samme forventning om at de ikke blir iakttatt. I særlig grad vil dette være tilfelle dersom de samtidig oppfører seg på en måte som muliggjør

at andre kan ta oppta seksualiserte bilder / videoer. Det kan begrunnes med at det er en viss avstand i den beskyttelsesverdige interesse avhengig av om den / de som avbildes befinner seg på eller utenfor offentlig sted. Samtidig presiserer vi at en eventuell deling / spredning av denne type materiale vil være straffbart etter departementets foreslåtte straffebud i straffeloven § 267a.

Lovteknisk antar vi at forslaget til straffebud best hører hjemme i forbindelse med straffeloven § 298 (seksuelt krenkende atferd offentlig eller uten samtykke) og med samme strafferamme. Forslaget til straffebud kan dermed utformes som følger:

§ 298a Fremstilling som seksualiserer voksne, uten samtykke

Den som uten samtykke og utenfor offentlig sted produserer fremstilling som seksualiserer personer over 18 år, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.

En lovgivning som her foreslått vil etter vår mening gi et utfyllende lovverk som samlet sett omfatter både fremstilling / produksjon samt spredning / tilgjengeliggjøring av den type bildemateriale som Stortinget i sitt anmodningsvedtak ønsker å ramme. Samtidig vil man med dette unngå at straffeloven § 267a blir så vidtrekkende at det utfordrer lovkravet i Grl. § 96..

Kripos er klar over at våre forslag samtidig vil innebære at fremstilling av privatlivskrenkende materiale som ikke er å betrakte som seksualiserende vil falle utenfor lovforslaget. Det understrekes imidlertid at den uberettigede delingen av slikt materiale fortsatt vil være straffbart i medhold av straffeloven § 267a og at det er slik tilgjengeliggjøring som er det sentrale å bekjempe. Vi er ikke uenige i departementets uttalelse om at "Både barn og voksne kan dessuten ha behov for et vern mot å bli tatt bilde av uten samtykke i situasjoner som ikke er seksualiserte, men som likevel er private eller sensitive, og mot at slike bilder blir spredt". Vi mener imidlertid at det er spredningen av denne type materiale som er hovedutfordringen, og ikke selve produksjonen / fremstillingen. Straffeloven § 267a bør derfor konsentreres i denne retning.

Vi er videre klar over at vårt forslag til straffeloven § 298a ikke vil omfatte situasjoner der avbildede befinner seg på offentlige steder hvor det er en rettmessig forventning om at man ikke skal bli tatt bilder / video av (f.eks. offentlige garderober og badeanlegg). Disse typetilfellene antas å rammes av de straffebudene som er nevnt i høringsnotatet punkt 2. Fremstillinger av barn vil uansett vernes av straffeloven § 311, uavhengig av hvilket sted barnet befinner seg på.

Ad punkt 4.8 Subjektive krav – uaktsomhetsansvar

Vi er videre enige i departementets forslag om at grov uaktsomhet skal rammes, og begrunnelsen for dette. Vår erfaring er at det vil kunne være utfordrende å føre bevis for at gjerningspersonen på gjerningstidspunktet regnet det som sikkert eller mest sannsynlig at det ikke forelå et samtykke fra avbildede. Det er dessuten utvilsomt at også grovt uaktsomme overtredelser er straffverdige samt at et uaktsomhetsansvar vil kunne ha en preventiv effekt.

Ad punkt 4.9 Straffenivå og strafferammer

Kripos er i enig i departementets uttalelser om at utgangspunktet i denne type saker bør være ubetinget fengsel. Vi tiltrer forslaget til øvre strafferammer både hva angår simpel og grov overtredelse.

Vi har imidlertid noen bemerkninger hva angår forslaget til den nedre strafferammen. Bot er et aktuelt straffalternativ i nesten alle lovbud i straffeloven med maksimumsstraff på inntil 1 år (et unntak er § 313 om søskenincest). Siden straffeloven § 267a vil ramme en stor variasjon av saker om uberettiget deling eller anskaffelse av privatlivskrenkende materiale, så mener vi at det i praksis vil være overtredelser hvor det aktuelt å reagere med bot (og hvor straffeloven § 80 ikke kommer til anvendelse).

I denne forbindelse vil vi også understreke at antallet delte bilder ikke nødvendigvis bør være retningsgivende for overtredelsens straffverdighet. Snapchat-sakene er eksempler på saker der teknologien i seg selv (programvare, linjehastighet, maskinstørrelse osv.) har vært en avgjørende faktor for hvor mange bilder / videoer de tiltalte delte. Det er således andre omstendigheter enn bare antallet bilder / filer som er egnet til å belyse straffverdighet. En slik tilnærming vil også være i tråd med de føringer som følger av Høyesteretts dom inntatt i HR-2016-2357-A (se særlig avsnitt 24 og 25).

Med hilsen

Ketil Haukaas

Saksbehandler:
Ole Kristian Bjørge
politiadvokat

Kopi: Det nasjonale statsadvokatembetet